

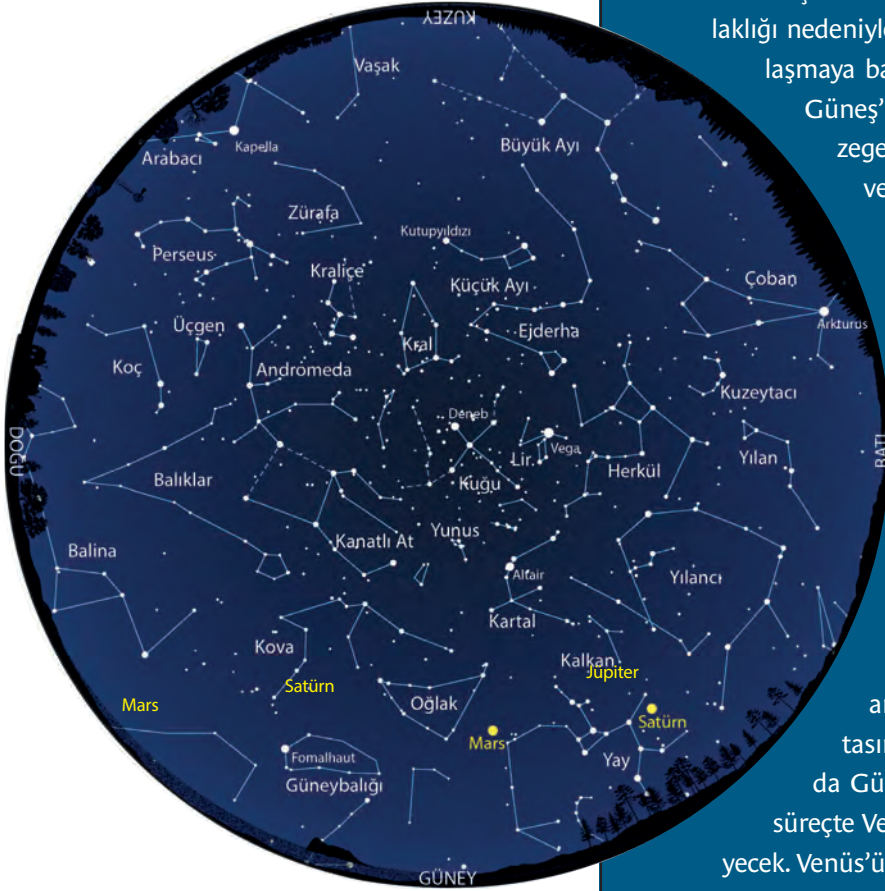
Gökyüzü

Dr. Tuba Sarıgül [tuba.sarigul@tubitak.gov.tr

Venüs'ün Evreleri

Gökyüzünde en parlak görünen gök cisimlerinden biri olan Venüs'ün de tıpkı Ay gibi evreleri vardır. Venüs üst kavuşum noktasındayken (yani Güneş'in arkasından geçerken) "tam aydınlık" evrededir. Ancak bu konumdayken Güneş'le aralarındaki açısal mesafe çok küçük olduğundan Güneş'in parlaklığı nedeniyle gözlemlenemez. Venüs Güneş'ten uzaklaşmaya başladıkça gökyüzünde tekrar ortaya çıkar. Güneş'le aralarındaki açısal mesafe arttıkça gezegen diskinin aydınlık görünen kısmı büyür ve en büyük doğu uzanımı konumundayken maksimuma ulaşır. Venüs bu konumdan ayrılıp alt kavuşum noktasına doğru yaklaştıkça Dünya ile aralarındaki mesafe azaldığından görünür büyüklüğü ve parlaklığı artar. Gezegen diskinin aydınlık görünen kısmı ise daralarak ince bir yay şeklinde görülmeye başlar.

17 Ağustos'ta en büyük doğu uzanımı konumundan ayrılan Venüs Dünya'ya yaklaşmaya devam ediyor. Bu süreçte Venüs'ün parlaklığı ve görünür büyüklüğü artıyor. Venüs 26 Ekim'de alt kavuşum noktasına ulaşacak yani yörünge hareketi sırasında Güneş ile Dünya'nın arasından geçecek. Bu süreçte Venüs birkaç hafta boyunca gözlemlenemeyecek. Venüs'ün evrelerini çıplak gözle fark etmek mümkün olmasa da, Eylül ayı boyunca Venüs'ün görünen kısmındaki daralmayı bir teleskop yardımıyla takip edebilirsiniz.



1 Eylül saat 23.00, 15 Eylül saat 22.00 ve 30 Eylül saat 21.00'de gökyüzünün genel görünümü

Eylül Ayının Önemli Gök Olayları

- 02 Eylül** Venüs ve Spika gün batımında batıda çok yakın görünümde
- 02 Eylül** Ay ve Aldebaran birbirine çok yakın görünümde
- 12 Eylül** Ay ve Venüs gün batımında birbirine yakın görünümde
- 14 Eylül** Ay ve Jüpiter gün batımında birbirine yakın görünümde
- 17 Eylül** Ay ve Satürn birbirine çok yakın görünümde
- 20 Eylül** Ay ve Mars birbirine yakın görünümde
- 23 Eylül** Sonbahar ılımanı (gece ve gündüz süreleri eşit)



12 Eylül akşamı güneybatı ufku



Ay'ın Evreleri

3 Eylül
Sondördün



9 Eylül
Yeniay



17 Eylül
İlkördün



25 Eylül
Dolunay



SPL

Eylül Ayında Ay ve Gezegenler

Ay 8 Eylül'de Dünya'ya en yakın (yani yerberi), 20 Eylül'de ise Dünya'ya en uzak (yani yeröte) konumda olacak. Bu konumlar dayken Ay ve Dünya arasındaki mesafe sırasıyla 361.350 km ve 404.880 km. Ay ve Boğa Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Aldebaran 2 Eylül'ü 3 Eylül'e bağlayan gece birbirine çok yakın görünecek. Sondördün evresindeki Ay ile kırmızı dev Aldebaran'ı Güneş'in doğuşundan yaklaşık iki saat önce birlikte gözlemleyebilirsiniz.

Merkür Eylül ayının ilk haftasında gün doğumundan önce doğu ufğunun üzerinde gözlemlenebilir. İlerleyen günlerde Güneş'in arkasına doğru hareket eden gezegeni Güneş'in parlaklığı nedeniyle gözlemlemek mümkün değil. Merkür 21 Eylül'de üst kavuşum noktasında olacak.

Venüs gün batımından sonra batı ufğunun üzerinde çok parlak bir şekilde görülebilir. Ayın ilerleyen günlerinde Venüs'ün parlaklığı artsa da gözlem süresi kısalıyor. Venüs 2 Eylül'de Başak Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Spika ile yakın görünümde. Spika'yı Venüs'ün kuzeybatısında bulabilirsiniz.

Mars Eylül ayı boyunca Güneş'in batışından gece yarısına kadar gökyüzünde olacak. Güneş'in batışından sonra güneydoğu ufğunun üzerinde ortaya çıkacak kırmızı gezegen, gece yarısından kısa süre sonra güneybatı ufkundan batacak. Bir süredir gökyüzündeki en parlak gök cisimlerinden biri olan Mars'ın parlaklığı gün geçtikçe azalıyor ve gezegen daha erken batıyor.

Jüpiter Eylül ayında gün batımından sonra güneybatı ufğunun üzerinde Venüs'le birlikte ortaya çıkıyor ve Güneş'ten iki saat sonra batıyor. Aslan Takımyıldızı'ndaki Jüpiter ve Ay 14 Eylül'de birbirine yakın görünecek.

Satürn Eylül ayında gün batımından gece yarısına kadar gökyüzünde. Satürn 17 Eylül'de Ay ile yakın görünümde. Yay Takımyıldızı'ndaki Satürn'ü ve Ay'ı Güneş'in batışından sonra batı ufğunun yaklaşık 25 derece üzerinde görebilirsiniz.